

Forslag til uttalelse fra KM 2013:

Kirkemøtet utfordrer norske myndigheter til en etisk forvaltning av de norske petroleumsressursene og Statens pensjonsfond utland

Norges enorme olje- og gassverdier i Nordsjøen har skapt økonomisk vekst, velstand og gitt grunnlag for verdens største statlige investeringsfond, Statens pensjonsfond utland (SPU). Samtidig har dette bidratt til store klimagassutslipp. I en situasjon med kritiske klimautfordringer og hvor store deler av verdens befolkning ikke får sine fundamentale rettigheter ivaretatt, hviler det et stort etisk ansvar på Norge for hvordan vår olje- og gassformue forvaltes. Det gjelder både ressurser som fortsatt ligger under havet, og de som er plassert i SPU. Bærekraftig forvaltning av skaperverket, nestekjærlighet og solidaritet med fattige og marginaliserte, er umistelige verdier for Den norske kirke. Profetenes og Jesu klare tale om rikdommens makt over mennesker utfordrer oss som kristne til tydelig tale og handling. Norges naturrikdom er en gave som forplikter overfor en verden hvor lidelsen er omfattende. Som kristne er vi kalt til å ta ansvar som aktive samfunnsborgere som kjemper for de verdier vår tro bygger på: forvaltning av skaperverket og nestekjærlighet. Derfor vil vi utfordre det norske samfunn som bygger på kristne og humanistiske verdier, til en høyere etisk bevissthet om hvordan vi i dag forvalter våre naturressurser.

Norsk oljeproduksjon – en del av problemet

En nylig publisert rapport fra Det internasjonale energibyrådet fastslår at 2/3 av verdens kjente olje- og gass-reserver må bli liggende hvis vi skal ha mulighet til å nå målet om å begrense den globale oppvarmingen til 2°C innen dette århundre. Det er stor internasjonal enighet om at oppvarming utover dette vil få katastrofale konsekvenser for hele skaperverket, mennesket inkludert. Det er også klart at de som har minst skyld i problemene, vil bli hardest rammet; de fattigste landene og de fattigste delene av befolkningen. De globale CO₂-utslippene må reduseres, og vi har liten tid på oss for å unngå store irreversible klimaendringer.

Omtrent 25 % av de norske klimagassutslippene kommer fra petroleumsindustrien, dvs. det som er knyttet til virksomheten i Norge. Tar vi med de utslippene som forbrenning av norsk olje og gass medfører i andre land, blir vårt totale bidrag til verdens klimagassutslipp omtrent ti ganger større enn det de offisielle tallene viser. Norge har derfor et betydelig ansvar, men også økonomisk handlefrihet til å gå foran i en global snuoperasjon. Dette kan gjøres planmessig med vekt på å utvikle nye arbeidsplasser innen fornybar energi som er bærekraftig på lang sikt.

Oljefondet gir mulighet til rettferdig fordeling og klimavennlig energi

Statens pensjonsfond utland (SPU) er verdens største nasjonale investeringsfond. Verdien av det såkalte oljefondet har nå (mars 2013) passert 4000 milliarder kroner. Kirkemøtet mener at en betydelig større del av fondet må investeres i fattige land, på en måte som kommer fattige mennesker til gode. De har rett til å øke sitt materielle forbruk og energiforbruk for å oppnå en akseptabel levestandard. Gjennom oljefondet kan Norge bidra til dette ved investeringer som gir nye arbeidsplasser og grobunn for økonomisk vekst i disse landene. Fondet har her en mulighet til å sette nye etiske standarder for investeringer ved aktivt å gå inn i nye, framvoksende økonomier.

En betydelig del av oljefondet må investeres i fornybar energi og utvikling og spredning av ny teknologi. Fondet må også redusere sine investeringer i fossil-industrien som er med på å undergrave lønnsomheten i ny fornybar energi, og dermed muligheten for å unngå mer enn to graders global oppvarming.

Økte investeringer i fattige land og i fornybar energi er fullt forenlig med en målsetting om økonomisk inntjening. Selv om risikoen ved investeringer i fattige land ofte vil være noe større, kan mulighetene for avkastning også være større, også når strenge etiske standarder for profitt legges til grunn. For oss som kirke vil likevel hensynet til de fattige være vår hovedmotivasjon og ikke målet om økt avkastning. Oljefondet er en type fond som kan være en langsiktig investor, og har potensiale til å sette nye standarder med sin forvaltning.

Norge arbeider for internasjonale forpliktende klimaavtaler som vil redusere CO₂-utslippene. Hvis dette skjer, kan lønnsomheten i fossil-industrien avta, og fornybar energi bli mer lønnsomt. Dette må få følger for både norske investeringer gjennom oljefondet og for norsk petroleumsindustri og gi større satsing på fornybar energi og grønne arbeidsplasser nasjonalt og internasjonalt.

Kirkemøtet utfordrer

- alle kirkens medlemmer til å la hensynet til forsvarlig forvaltning av skaperverket og rettferdig fordeling av verdens naturressurser, få et avgjørende fokus ved stortingsvalget i 2013, - som en oppfølging av Kirkemøtets vedtak (KM 4/12) om å delta i kampanjen «Klimavalg 2013».
- politikere og velgere til å sette klima på dagsorden ved stortingsvalget 2013. På grunn av vår olje-rikdom berører dette i særlig grad forvaltningen av norske petroleumsressurser, inkludert verdiene i Statens Pensjonsfond Utland.
- norske myndigheter til å la hensynet til klima og global fattigdomsproblematikk få prioritet i forvaltningen av norske olje- og gassressurser. En større del av investeringene i Statens Pensjonsfond Utland må skje i fornybar energi og i fattige land.